

Slovo k povzbuzení na pátek 15. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 15,22-31; Ž 57; Jan 15,12-17

Milé sestry, milí bratři,

po včerejším svátku svatého Matěje se dnes opět vracíme ke všednodenní biblické četbě na pokračování. Pravda, jen na jeden den, neboť zítra je další svátek, svátek sv. Jana Nepomuckého, a pozítří neděle se svými vlastními biblickými čteními.

V prvním čtení stále ještě otevíráme 15. kapitolu Skutků, která nás přenáší někdy do roku 48 či 49. Úryvek je biblickým svědectvím o prvním koncilu v dějinách církve, o takzvaném „Jeruzalémském koncilu“. Důvodem k jeho svolání a konání byla jasná a extrémně důležitá otázka, vzešlá především ze zkušeností Pavlovy první misijní cesty: Jsou pohané, kteří uvěří v Krista, jsou následně pokřtěni a přijmou život podle evangelia, vázáni ještě všemi předpisy rituální části Tóry, především obřízkou?

To byla nejen praktická otázka, měla mnohem hlubší pozadí. Jak jsme si již před dvěma dny připomněli, ústila do ní otázka celého křesťanského uchopení vztahu Starého a Nového zákona, vztahu starozákonní židovské a novozákonní křesťanské bohoslužby, vztahu synagogy a církve, včetně otázky praktického postavení „helénistů“ (křesťanů z pohanství) mezi „hebreji“ (křesťany ze židovství) v rané biblické církvi. Není proto divu, že spor o obřízku a rituální předpisy hrozil reálným rozkolem v prvotní církvi, neboť prostě nešlo jen o nějaký teoretický spor, ale o vlastní identitu křesťanství a konečně také o podstatné a docela konkrétní prvky náboženské praxe, vztahu s Hospodinem.

Pavel s Barnabášem přišli tedy kvůli vyřešení této otázky do Jeruzaléma, aby přeložili spor apoštolům, všichni začali o dané věci rokovat a modlili se za její správné vyřešení. Nakonec padlo rozhodnutí inspirované Duchem svatým a my je dnes máme před sebou, rozhodnutí vyslovené ústy Petrovými a formou listu, který apoštolé následně posílají po Pavlovi a Barnabášovi křesťanům do Antiochie (syrské). Tento list můžeme tak považovat za jakýsi vůbec první koncilní kánon v dějinách církve. Protože je navíc součástí Božího slova, je adresovaný bezpochyby i nám.

„Rozhodl totiž Duch svatý a my, že vám (myšleno: křesťanům z pohanství) nemá být ukládáno žádné další břemeno kromě těchto nutných věcí: vyvarovat se toho, co bylo obětováno modlám, krve, masa z udušených zvířat a smilstva“ stojí v listu.

Na první poslech zaujme, že to jsou pouze dvě specifické oblasti, které jsou křesťanům z pohanství výslovně zapovězeny: modloslužba a vše, co s ní souvisí, a smilstvo, hříchy v intimní oblasti. Jedním z důvodů k takovému zdůraznění byla jistě i skutečnost, že dodržování čistoty v těchto dvou oblastech bylo nutným minimem, aby se židokřesťané svými novými sestrami a bratřími necítili poskvrnění. Ale určitě to není důvod jediný a ani nejdůležitější. Vše má důvod ještě jiný, hlubší a hlavně dobově a situačně nepodmíněný.

Určitě jím ale není to, že by ostatní příkázání neplatila, že by se hříchy člověka týkaly jen těchto dvou specifických oblastí lidského života, a ani to neznamená, že by se jen zde děly ty úplně nejhorší hříchy. To by bylo v nesouladu s celým Novým zákonem.

Důvodem k vypíchnutí těchto hříchů spíše mohlo být, že pohanokřesťané si dost dobře mohli myslet, že právě tyto dvě oblasti jsou součástí jen rituální části Tóry, která je Novým zákonem a novozákonní bohoslužbou skutečně překonána, a proto že již neplatí. Apoštolský list tak připomíná, že ale právě i tyto dvě oblasti – oblast modloslužby, různých okultních praktik v antice tak oblíbených a oblast hříchů v intimní oblasti, především všemožná sexuální nevázanost v antice také tak rozšířená – nejsou (jen) součástí překonané rituální části Tóry, ale zůstávají součástí nepřekonané morální části Zákona. Zákaz modloslužby a smilstva tak nadále platí, protože nevyplývá (jen) z rituálních předpisů o čistotě, ale přímo z Božích příkázání, v našem počítání z prvního a druhého a pak z šestého a devátého. V tom se také

odráží, jak to se Zákonem je: Rituální část je skutečně překonána, mravní však ne, ta je naopak Kristem naplněna a platí ještě více.

Závěry prvního „Jeruzalémského koncilu“ jsou tak aktuální stále. Už třeba jen proto, že naprostá většina křesťanů jsou dnes křesťané z pohanství, kterým je list adresován. Ale hlavně jsou aktuální proto, že to jsou možná stále tytéž dvě oblasti, o nichž si může někdo myslet, že do nich Boží přikázání nezasahují. I třeba s argumentem, že to jsou jen dobová nařízení, dobové předpisy, něco na způsob „rituální části Tóry“. Rozhodnutí Ducha svatého a apoštolů nám říká opak: Jak oblast náboženské praxe, tak oblast tělesnosti, intimního života jsou oblastmi, do nichž nám Bůh má a může mluvit a je dobře, když mluví. Proto se náboženské praxe a tělesné čistoty Boží přikázání také týkají, i toto jsou roviny našeho života, které nejsou ponechány našemu pouhému experimentování anebo svévoli. Jako ostatně nic, co k člověku a lidskému životu patří: Vše by mělo být podřízeno dobrému, krásnému a svatému řádu Božímu a tak radostně žito.

Je dobré si i toto připomenout, i když to nemusí být populární. Zvláště v době, kdy se zdá, že právě různé experimentování v duchovním životě, zanášení nekřesťanských praktik a obsahů do křesťanské modlitby se stalo leckde častým a oblíbeným jevem. Tím není řečeno, že se křesťan nemůže inspirovat i nějakou duchovní zkušeností jiných náboženství, ale musí zůstat velmi obezřetný a hlavně vždy křesťanem. Kritériem všeho musí zůstat vždy evangelium Pána Ježíše a – i ve světle dnešního prvního čtení – také závazné učení církve v otázkách víry a mravů. Což platí i o té oblasti druhé...

V evangeliu pokračujeme v četbě dlouhé Ježíšovy řeči na rozloučenou, pronesené bezprostředně po poslední večeři a mytí nohou. Dnes slyšíme obzvláště krásnou pasáž, přikázání z úst samotného Pána Ježíše: Přikázání, že se máme navzájem milovat dokonce takovou láskou, jakou nás miloval on sám, tím se máme stávat jeho „přáteli“.

Něco takového se zdá zcela nedostižným ideálem, nikdo z nás přeci není Bohem a nikdo z nás intenzity Kristovy nekonečné Božské lásky nemůže být schopen. To je samozřejmě pravda. Nicméně takováto láska je ideál, po jehož naplňování máme stále toužit a o jehož dosažení se máme neúnavně snažit. Je to Kristovo přikázání, součást jeho testamentu.

Jedné základní charakteristiky této lásky totiž schopni jsme a právě k ní nás Pán Ježíš všechny nějak volá: „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život“. Tento rozměr lásky v sobě nese vždy prvek nekonečnosti, dokonalosti. Člověk, který z lásky dokáže pro druhé ztratit i svůj život, jej otevírá pro věčnost. Dáním života člověk činí definitivní rozhodnutí, dar vskutku dokonalý, protože víc už dát nemůže. Z toho důvodu je právě takováto láska podobná lásce Boží, lásce věčné a dokonalé, lásce Kristově, činí nás jemu podobné, přímo jeho přáteli.

Dávat život lze samozřejmě mnoha způsoby. Nejen obětováním, nasazením vlastního života, jítím na smrt za někoho jiného, vrcholnými projevy lásky, ale i vším, co z lásky děláme pro druhé a pro svět, od nejmenších každodenních skutků proexistence až po velké činy. To vše, zvláště když nás to stojí čas našeho života, je nějakým větším nebo menším dáváním života jako takového, milováním podle Ježíšova vzoru. A i když se snažíme o tom rozjímat velmi často, vlastně skoro pořád, přesto je to stále důležité. Protože ve skutečné lásce spočívá skutečné křesťanství, v lásce, které v sobě máme někdy tak žalostně málo...